

vidt<sup>11)</sup>, at han bebrejdede<sup>12)</sup> Kongen Grusomhed mod Macedonerne kjækkeste Anførere, blev denne saa opflammet af Vrede, at han gjennemborede<sup>13)</sup> ham med en Lanse. Strax angrede han sin Gjerning<sup>14)</sup>; han omfavnede<sup>15)</sup> under<sup>16)</sup> mange Taarer den Døde og tilstød ham sin Uret, som om han kunde høre det. Dernæst greb<sup>17)</sup> han Lansen og vilde have dræbt sig selv, hvis Vennerne ikke havde revet den ud<sup>18)</sup> af hans Hænder.

1) Maracanda, orum. 2) bestemmer = destino. 3) dækker = tego. 4) afhugger = amputo. 5) truer = immineo. 6) gjør mig rejsefærdig = iter paro. 7) indbyder til Gjæstebud = convivio adhibeo. 8) ung Mand = juvenis. 9) Uvillie = indignatio. 10) forlader = excedo. 11) gaaer saa vidt = eo progredior. 12) bebrejder = exprobro. 13) gjennemborer = transfigo. 14) Gjerning = facinus. 15) omfavner = amplector. 16) under = cum. 17) griber = arripio. 18) river ud = extorqueo.

## V. Priskonkurrencer.

Til Besvarelse af de for Aaret 1886—87 af Universitetet udsatte 13 Prisopgaver\*) indkom i Aaret 1887—88 8 Afhandlinger, nemlig to filosofiske, en historisk, to nordisk-filologiske, to matematiske og en fysisk. Af disse Afhandlinger fandtes den ene af de filosofiske, den historiske, den ene af de nordisk-filologiske og den ene af de matematiske værdige til Prisen. Den ene af de matematiske og den fysiske Afhandling tilkjenndtes der Accessit. Forfatterne fandtes at være:

### Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Cand. juris Valdemar Vedel, af den filosofiske,  
Candidata mag. Anna Sophie Hude, af den historiske,  
Stud. mag. Julius Emil Ferdinand Clausen, af den nordisk-filologiske,  
Cand. mag. Sophus Andreas Christensen, af den matematiske.

### Af de Accessit tilkjenndte Afhandlinger:

Cand. phil. Axel Gunno Arneberg, af den matematiske,  
Stud. mag. Anton Eliot Hjuler, af den fysiske.

Vedkommende Censurers Bedømmelse af de indleverede Afhandlinger lyder saaledes:

I. De filosofiske Afhandlinger. Som Besvarelse af den filosofiske Prisopgave for 1886—87: »At udvikle Forholdet mellem Ret og Moral», er der indkommet to Afhandlinger.

Den ene af disse, som har til Motto: »Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas», udmærker sig ved klar Tankegang, livlig Fremstilling og mange træffende Bemærkninger. Saa meget desmere beklage vi, at Forfatteren, der lige saa lidt mangler Evner som Villie, ikke har fundet Lejlighed til at underkaste Spørgsmaalet en udførligere Behandling, ved hvilken dets forskjellige Sider kunde være blevne fremdragne. Allerede ved sin Korthed udelukker hans Afhandling sig fra at komme i Betragtning.

Den anden Afhandling, med Motto af Goethes Tasso: »Der Mensch ist nicht geboren frei zu sein», underkaster det fremsatte Spørgsmaal en grundig og alsidig Drøftelse. Forfatteren undersøger først Forholdet mellem Moral og Ret fra et historisk Synspunkt, gaaer derefter over til en Analyse af den moderne Morals og Rets Væsen og slutter med en udførlig ethisk og retsfilosofisk Betragtning. Afhandlingen vidner om godt Kjendskab til den moderne ethiske og retsfilosofiske Literatur, om psykologisk Sans og selvstændig Tænkeevne.

\*) Univ. Aarb. f. 1886—87 S. 123—24.



Forfatterens Herredømme over Stof og Form synes at voxe efterhaanden som han arbejder sig fremad; de sidste Afsnit er de mest vellykkede. Der findes vel med Hensyn til enkelte Spørgsmaal en vis Vaklen og Mangel paa Gjennemførelse; men i det Hele vidner Afhandlingen om en saadan Dygtighed og Bevagelse, at Forfatteren fuldt ud fortjener den udsatte Pris.

Den 7de Marts 1888.

H. Høffding.

K. Kroman.

II. Den historiske Afhandling. Som Besvarelse af den stillede Prisopgave i Historie »En Fremstilling og Kritik af de nyere Opfattelser af Spørgsmaalet om Lensvæsenets Opkomst» er indkommet en Afhandling med Motto: »Les véritables verités sont bien difficiles à obtenir pour l'histoire».

Forfatteren af denne Afhandling er godt hjemme i den til Spørgsmaalet hørende Literatur, og naar han til mere indgaaende Behandling har udvalgt fire Hovedforfattere (Waitz, Roth, Fustel de Coulanges og Sybel), er der Intet at indvende imod dette Valg; kun havde det været rimeligt som den femte at medtage Gierke, der i »Das deutsche Genossenschaftsrecht» har givet en interessant Fremstilling af Lensvæsenet. Afhandlingen gjengiver de nævnte Forfatteres Stilling til Problemet paa en i det Hele udtømmende og korrekt Maade; ved en indtrængende Analyse af de mange Forhold, der her gribe ind i hinanden, er det lykkedes at gjøre Redegjørelsen klar og oplysende. Skridt for Skridt udtaler Forfatteren sin Mening om de omtvistede Punkter og viser herved god kritisk Evne og et sundt historisk Omdømme; med Grund fremhæver han, at der paa mange Omraader er større Enighed mellem de hinanden bekæmpende Forfattere, end disse selv ville tilstaa, medens han tillige forsigtig betegner de Punkter, overfor hvilke Granskningen endnu ikke har bragt Klarhed. Afhandlingen er saaledes et modent Arbejde, hvori det vidtstrakte Æmne er fuldt behersket. Et andet Spørgsmaal er det, hvorvidt de Resultater, Forfatteren naaer til, overalt kunne fastholdes. Man føler, at Forfatteren bedømmer de fremsatte Meninger ud fra vedkommende moderne Behandlinger selv og det i dem indeholdte Bevismateriale, derimod ikke ud fra et direkte Kjendskab til Middelalderens historiske Kilder. At erhverve et saadant vilde dog sikkert have fordret et større Spand af Tid, end der var levnet Forfatteren, og et Krav herpaa kan heller ikke siges at ligge i den Maade, hvorpaa Opgaven er stillet. Med mere Grund kan man bebrejde Forfatteren, at han ikke har fulgt Lensvæsenets Historie noget længer ned i Tiden, end sket er. Han standser i den ældre Karolingertid ligesom de fleste af de omhandlede Forfattere, men adskillige af de Gaader, som Lensvæsenets Oprindelse frembyder, ville vistnok først kunne opklares ved et Studium af den efterfølgende Periode. Forfatteren synes iøvrigt selv at have indset dette, men ikke førend han stod ved Afslutningen af sit Arbejde.

Som Helhed maa Afhandlingen, der er skrevet i et rent og flydende Sprog, ubetinget betegnes som en tilfredsstillende Besvarelse af det fremstillede, udviklede og vanskelige Spørgsmaal, hvorfor vi anse den fuldkommen værdig til den udsatte Prisbelønning.

Februar 1888.

E. Holm.

Joh. Steenstrup.

Kr. Erslev.

III. De nordisk-filologiske Afhandlinger. Som Besvarelse af Universitetets Prisopgave i nordisk Filologi for 1886—87. »En Vurdering af Fr. Chr. Eilschovs videnskabelige Virksomhed og Stilling i den danske Literatur», er der indkommet to Afhandlinger.

Forfatteren af den første, med Motto af Turgenjew: »Udenfor Nationaliteten er der Intet, slet Intet», har aabenbart forset sig paa Taines historiske Methode. Gjennem en vidtløftig Fremstilling af Eilschovs Familieforhold og Barndom forsøges det først at udlede Hovedtrækkene i hans Personlighed og Virken af hans fyenske Oprindelse og Slægtsejendommelighed. Dette falder dog yderst søgt og overfladisk ud; Forfatteren sammenstiller med stærk fyensk Lokalpatriotisme en Mængde vidt svævende og tidt uvedkommende kulturhistoriske Enkeltheder, og behandler dem meget løst, i en undertiden ret livlig, men vel flot Stil. Derpaa lader han imidlertid dette Motiv falde, og vender først lige mod Afhandlingens



Slutning ganske kort og højst uventet tilbage dertil. Han gaaer nu over til en udførlig Betragtning af Filosofiens Udvikling fra Bacon til Wolff, hvor den noget brammende Sprænglærdom stikker underlig af mod de grove Fejl i Citaterne af fremmede Sprog. Forfatteren finder her Tid og Anledning til de mærkeligste Sidespring; men da han skal til at gjøre Anvendelsen paa sit særlige Æmne, indskrænker han sig til løse Strøbemærkninger, uden at give nogen Karakteristik af Eilschovs Forfattervirksomhed og uden engang at nævne, end sige gaa nærmere ind paa de fleste af hans Skrifter. De sprogreformatoriske Bestræbelser gjøres af paa et Par Sider, hvorpaa der i en Fart sættes en meget abrupt Slutning paa det Hele.

Der er altsaa her ikke givet nogensomhelst virkelig Besvarelse af den stillede Opgave. Trods enkelte Glimt af Liv og Selvtænkning, der dog ofte udarte til Jagen efter Aandrigthed, er desuden Sprog og Stil ubehændig, og hele Behandlingen aldeles uordnet og uensartet. Der kan saaledes ikke være Tale om at prisbelønne Afhandlingen.

Forfatteren af den anden Besvarelse, med Motto af Tullin: »At tænke er at leve, at blive vis er at leve længe«, har omhyggelig sat sig ind i Eilschovs Skrifter og den iøvrigt lidet omfattende Literatur, der berører dem. Efter en Fremstilling af Eilschovs Livsomstændigheder, hvor der dog ikke har kunnet bringes noget Nyt frem, gives der en i det Hele fornuftig, vel ordnet og med talrige Citater underbygget Udsigt over hans filosofiske og sprogreformerende Virksomhed. Hvad der derimod savnes, er en fyldigere og korrekte Behandling af den videnskabelige og kulturhistoriske Baggrund baade hjemme og i Udlandet. Her støtter Forfatteren sig næsten udelukkende til de summariske Oversigter hos Jens Møller og N. M. Petersen, og skjønt lejlighedsvis Sammenstilling, f. Ex. med Holberg, ikke ganske mangler, træder det dog langtfra klart nok frem, paa hvilke Punkter Eilschov maa siges at have givet nye Impulser og ført Udviklingen videre i den nye Tids, det 18de Aarhundredes Aand.

Den almindelige Indledning og det afsluttende Overskue over Eilschovs Betydning ere de mindst heldige og klare Partier. I det sidste Afsnit fortaber Forfatteren sig paany i Betragtninger over Sprogreformerne, som rettere hørte hen paa et tidligere Stadium, og navnlig her røber han sin utilstrækkelige sproghistoriske Indsigt, ligesom han vistnok stærkt overvurderer Eilschov.

Trods disse Indvendinger, og skjønt Sproget i Afhandlingen hist og her er temmelig forsømt, have vi dog, om end med nogen Tvivl, ment at kunne indstille Forfatteren til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Den 10de Marts 1888.

Ludv. F. A. Wimmer.

J. Paludan.

IV. De matematiske Afhandlinger. Af den stillede Opgave: »I en algebraisk Gjenfremstilling af 10de Bog af Euklids Elementer at paavise de enkelte Sætningers Forbindelse og Formaal«, er der indkommet to Besvarelser.

Den ene, som har Mottoet: »Cave omnia quae falsa«, indeholder en vel-skreven Fremstilling af Indholdet af Euklids 10de Bog, hvis Sætninger og Beviser enkeltvis gjengives temmelig umiddelbart, men ved Brug af det moderne algebraiske Tegnsprog. Der findes enkelte Misforstaaelser, blandt hvilke navnlig maa fremhæves, at Forfatteren ikke har opfattet det i Bogens første Sætning givne logiske Grundlag for hele Euklids paafølgende Undersøgelse af irrationale Størrelser; men i det Hele er Euklids Tankegang klart og rigtig opfattet. Det har da med den anførte Undtagelse heller ikke været svært for Forfatteren at angive Sætningernes logiske Forbindelse og deres Formaal, forsaavidt dette sidste ligger indenfor selve Bogen og kan findes ved Studium alene af denne.

Til en Vurdering af den mærkelige Bogs Betydning hører imidlertid mere, og den stillede Opgave forlanger mere, nemlig ikke blot en Paavisning af de Sætningers Formaal, som tjene til Gjennemgangsled, men ogsaa af Formaalet for de Sætninger, som indeholde Bogens Resultater. I denne Henseende yder Forfatteren Intet, og man faaer ved Læsningen Indtrykket af, at han ganske har forsømt det til denne Vurdering nødvendige Studium af andre Skrifter fra Oldtiden, hvor man støder paa Bestemmelser af irrationale Størrelser, og af moderne Arbejder, som kunde tjene til Vejledning. Det lykkes derfor kun Forfatteren at



vide, at han har opfattet Euklids Resultater rigtig; men hans algebraiske Formler give ikke en moderne Læser noget synderligt lettere Overblik over disse Resultater, end det, som Auklid selv forstaaer at faa frem ved den præcise, ensartede Gjengivelse i Ord af, hvad der i Virkeligheden er ensartet.

Vi kunne derfor ikke tilkjende denne Afhandling den udsatte Pris. I Betragtning af, at der foreligger en algebraisk Gjenfremstilling, hvis Enkeltheder ere godt og klart udtrykte, tør vi dog nok tilkjende den et Akcessit.

Den anden Afhandling, med Motto: «L'analyse et la géométrie au point de vue philosophique, sont deux branches d'une science unique; elles sont destinées à s'éclairer mutuellement, à se prêter un secours réciproque», giver i et Sprog, der maaske ikke altid er saa klart som i den foregaaende, en fuldstændigere Besvarelse af hele det stillede Spørgsmaal. I en korrekt Fremstilling af Enkelthederne af Euklids Bog lader Forfatteren ej blot disses logiske Forbindelse, men ogsaa de vundne Resultaters Betydning træde bestemt frem. Det sidste sker ved saadanne algebraiske Udtryk for Euklids irrationale Størrelser, som baade svare nøje til deres Dannelses og ere lette at overskue og vise, hvortil disse irrationale Størrelser kunde bruges. Bogens indre Sammenhæng, Aarsagen til dens Fremkomst og dens Sammenhæng med den antike Løsning af Ligninger gjøres dernæst til Gjenstand for særlige Kapitler. Disse lide af en vis Magerhed. Saaledes burde P. Tannery's korte Paaavisning af hele Bogens Betydning, som har ledet Forfatteren af den foreliggende Besvarelse til en saa god Indsigt i de enkelte Sætningers Betydning, have bragt ham til at gaa videre og af selve Euklids Beviser søge at fremdrage Løsningerne af de Ligninger, som føre til de irrationale Størrelser. Enkelte Gætninger om, hvorledes nogle Sætninger ere fundne, yde ikke Erstatning for dette Savn.

Kjærnen i det stillede Spørgsmaal er imidlertid besvaret fuldstændig og rigtig, og derfor mene vi, at Besvarelsen fortjener den udsatte Pris.

Den 13de Marts 1888.

Thiele.

H. G. Zeuthen.

Julius Petersen.

V. Den fysiske Afhandling. Som Besvarelse af Universitetets Pris-spørgsmaal i Fysik og Kemi er der indleveret en Afhandling under Titelen: «Lysets Indflydelse paa den elektriske Ledningsevne», med Motto: «Plus on diminue le nombre des principes d'une science, plus on leur donne d'étendue». Afhandlingen viser, at Forfatteren har gjort et grundigt Studium af den til Æmnet hørende Literatur, og han har tillige givet en velordnet Oversigt over denne. Da han derved er stødt paa mange modsigende Angivelser, har han søgt at finde Aarsagerne dertil, og har i den Anledning anstillet en Mængde Forsøg, som baade synes at være vel udførte og klart fremstillede. Det er dog ikke lykkedes ham at vinde nye Resultater af Betydning, og han har heller ikke faaet Lejlighed til i saa stort Omfang, som det i den stillede Opgave ønskedes, at undersøge Lysets Indflydelse paa Ledningsevnen hos forskellige Stoffer. Under disse Omstændigheder kunne vi ikke anse det for rigtigt at indstille Forfatteren til at modtage Guldmedaillen, hvorimod vi foreslaa, at der tilkjendes ham et Akcessit.

I Marts 1888.

Julius Thomsen.

S. M. Jørgensen.

C. Christiansen.

De for Aaret 1887—88 udsatte Prisopgaver vare:

1. Theologi. At undersøge Forholdet mellem Kants Lære om det radikale Onde og den kirkelige Lære om Arvesynden. 2. Lovkyndighed. Der ønskes en Fremstilling af Presseforbrydelserne og deres strafferetlige Behandling efter nordisk Ret og de vigtigste fremmede Lovgivninger. 3. Statsvidenskab. En Fremstilling og Vurdering af den forskjellige Maade, hvorpaa man i England og Tyskland ad Lovgivningens Vej har søgt at gribe ind i og ordne Arbejderforholdene. 4. Lægevidenskab. Prognosen og Indikationen for sectio cæsarea i Fortid og Nutid med særligt Hensyn til Valget mellem det



egentlige Kejsersnit og Porros Operation. 5. Filosofi. At fremstille og vurdere den nyere Filosofis Lære om, hvorvidt det er berettiget at antage en objektiv Omverden. 6. Historie. Danmarks Forhold til Sverige i Tiden fra Freden i Knærød indtil Sveriges Deltagelse i Tredivaarskrigen. 7. Klassisk Filologi. En Undersøgelse af de Kilder, Seneca har benyttet ved Affattelsen af sine *Quæstiones naturales*, samt en kritisk exegetisk Kommentar til 6te Bog. *Exposito, quibus auctoribus Seneca usus sit in Quæstionibus naturalibus conscribendis, liber sextus huius operis enarretur.* 8. Østerlandsk Filologi. Brugen af de sanskritiske Participier, saaledes som den fremtræder i *Pancatantra* og *Hitopadega*. 9. Nordisk Filologi. De i nordiske Person- og Stednavne indeholdte Minder om Hedenskabet. 10. Engelsk Filologi. En detailleret Fremstilling af Hovedtrækkene i Dialektforskjellen mellem de to vigtigste Textgrupper (den ældre og den yngre) i Forshall og Maddens Udgave af *Wycliffes Bibel* (Oxford 1850 4vol. 4to). 11. Astronomi og Mathematik.<sup>3</sup> Der ønskes en Udvikling af Forbindelsen mellem de elliptiske Funktioners Theori og de sfæriske Trekanters Theori. 12. Kemi og Fysik. Der gives en Fremstilling af Radikalbegrebets historiske Udvikling og Betydning for den theoretiske Kemi. 13. Naturhistorie. Vore almindelige indenlandske Gravehvepsers og enlige Biers biologiske Forhold ønskes oplyste ved Iagttagelser og Undersøgelser. Besvarelsen maa ledsages af Exemplarer og oplysende Præparater.

## VI. Akademiske Promotioner.

I Aaret 1887—88 have 13 Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt 8 den medicinske og 5 den filosofiske Doktorgrad.

Assistent ved Universitetets fysiologiske Laboratorium Sophus Carl Frederik Torup (Lægeexamen i Juni 1885) forsvarede den 13. Oktober 1887 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om Blodets Kulsyrebinding med særligt Hensyn til Hæmoglobinet's Kulsyreforbindelse». Paa Embedsvegne opponerede Lektorerne J. H. Chievitz og Dr. Chr. Bohr, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 14. December 1887.

Reservelæge i Marinen Arni Carl Julius Bornemann (Lægeexamen i Januar 1883) forsvarede den 21. December 1887 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Studier over den gonorrhøiske Rheumatisme». Paa Embedsvegne opponerede Professor, Dr. C. M. Reisz og Docent, Overkirurg, Dr. O. T. Bloch, af Tilhørerne Overlæge, Dr. Alex. Haslund. Graden meddelt den 28. December 1887.

Reservelæge ved Blegdamshospitalet Peter Christian Frederik Geill (Lægeexamen i Januar 1885) forsvarede den 22. December 1887 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Kliniske Studier over den akute Karbolsyreforgiftning». Paa Embedsvegne opponerede Professorerne, Dr. T. S. Warncke og Dr. C. G. Gædeken, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 28. December 1887.

Forhenværende anatomisk Prosektor, Læge Edvard Andreas Ivar Ravn (Lægeexamen i Januar 1884) forsvarede den 4. Februar 1888 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om Dannelsen af Skillevæggen mellem Bryst- og Bughulen hos Pattedyrfostre. En embryologisk Studie». Paa Embedsvegne opponerede Lektorerne J. H. Chievitz og Dr. Chr. Bohr, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 10. Februar 1888.